بژاردەیەک بۆ عێراقی هەمووان.. چالاک ئاغجەلەری

لۆجیکێکی عەقڵانی و بژاردەیەک کە بتوانێت وەڵامێک بێت بە دۆخی
سیاسی عێراق و وەک جێگرەوەی ئەم دۆخە چەقبەستوەی ئێستا کە هەموو
خەڵکی ووڵات داهاتوویان بە ڕووی کەشێکی پڕ تەم و ئەنگوستەدا
دەکاتەوە. دەست بردن بۆ ئەم پرسە و ڕاڤەکردنی پێویستی بە
ئاگابوونە لە مێژووی ئەم هەیکەلە سیاسیە ، چۆن و کێ و بەچی جۆرێک
بەرخود بە پرسە ئیداری و سیاسیەکانی کراوە لە مێژووی دوور و
نزیکدا؟ دەکرێت لە خۆمان بپرسین ئایا بە تەنها هێزی (بیرۆکراتی)
دەسەڵاتە دەوانێت فەزایەکی بێدەنگ دەستەبەربکات وەک بە شێک لە
مێژووی ئەم سیاسی ئەم ناوچەیە لە بۆ هەر ناڕازاییەتیەک و وورتە و
پۆڵە بۆڵێکیش ڕاوەشانی قامچیەکی بەدوادا بێت وەکو ئەوەی بەعس لە
مێژووی خۆیدا کردیە بەشێک لە میثۆدی سیاسی . مێژووی دێرینی ئەم
دەڤەرە بەرفراوانە بە حوکمی بەپیتی زەوی و زارەوە خاوەن
خەڵکانێکی جیاوازن لە نەژاد و ئاینزا، هاودەم ئاشنای چەندین
حوکمی جیاواز بووە هەر لە ئەکەدیی و سۆمەری و بابلی کۆن و نوێوە
بیگرە تا دەسەڵاتی میزۆپۆتامیا ، هەندێکیان سەروو ٥٠٠ ساڵ
حوکمیان کردوە ! بە گەڕانەوەش بۆ دەرهاویشتەکانی جەنگی جیهانی
یەکەم و بەدوای کەوتنی ئیمپراتۆریەتی عوثمانی، ناوی عێراق لە
سنورێکی بەرتەسکی جوگرافییەوە بووبە دەوڵەتێک لەسەر نەخشەی جیهان
و لەسەر دەستی بەریتانیا خۆی کرد بەئەمری واقع ، فەیسەڵیان هێنا
و کردیان بە شای ووڵات ، هەرچەندە بەشێک نەبوو لە خواستی شیعەکان
و کورد بەڵام بەریتانیا وەکو چارەسەرێک بۆ نێوانی شیعە و سونە
ئەم بژاردەیەی پێ پەسەند بوو چونکە بنەماڵەی فیسەڵ ٣٨ هەمین پشتی
پێغەمبەر(محمد) بوو ، بەردەوامیان لە دەسەڵات لە ساڵی ١٩٢١ تا
(شۆڕشی) ١٤ی تەمموزی ١٩٥٨ درێژەی کێشا و هاوکات کێشە سیاسیەکانی
عێراقیش بەردەوامی بەخۆیدا و خامۆش نەبوو .

جیاوازی نەتەوە و مەزەهەب و تائیفی لە عێراقی نوێدا خاڵی
ناسەقامگیری و کوشت بڕ و بەدبەختی خەڵکەکەیەتی، هۆکاری بنەڕەتی
ئەم کێشانەش گروپ گەلە سیاسیە جیاوزەکان و سەرکردەکانە نەک خەڵکی
سڤیل، هەر بۆیە کاتێک بیر لە مژارێکی عەقڵانی دەکەیتەوە هەزار و
یەک چقڵ بەڕووتدا دێتەوە و تەخوین و نامۆ دەکرێیت دیارە ئەم
ئاستەنگانەش هەر لەسەر دەستی ئەحزابەکانە و بە مەبەست رێگری لە

ئاشتەوایی گشتی ووڵات دەکەن.

ئەمڕۆ دوای چەند دەیەیەک لە حوکمی بێ سەرو بەری عێراق دەبینین چی دەگوزەرێت، شەڕ لەسەر کورسی و دەسەڵات داهاتووی خەڵکی کردۆتە بەردەم هەڕەشەیەکی جدی ل□ب□و□ د□ بێت خەڵک پرسیارە لۆژیکی جدی□کە لە خۆیان بکەن بۆ ژیانی ئەمڕۆ و داهاتوویان لە ووڵاتدا ، چی لۆژیک و رەهەندێک ئاسۆیەکی گەشیان بەڕوو دەکاتەوە؟

لە وەڵامی ئەم پرسیارە بۆ من تێگەیشتنە لە جیاوازییەکان و قبوڵکردنەیانە دوور لە هەر ڕەهەندێکی دۆگما و سڕینەوەی بەرامبەر، هاوکات بەغدا بێت یان کوێرە دێیەک ببتە چەقی بڕیار بەڵام بە پشتیوانی و کۆدەنگی سەرجەم پێکهاتەکانی ووڵات و تۆلەرانس ببتە بناغە بۆ عێراقی سبەی . بەدوای ئەم بژاردەیەدا کێ ئامادر□ی قبوڵکردنی ئەم ڕەهەند و بیرکردنەوەیە لەم ووڵا تەدا؟،هەرچەندە هەلومەرجی سیاسی ئەمڕۆی عێراق تەژییە بە بەریەکەوتن لە نێوان پێکهاتە سیاسیەکاندا ، کاتێک با بەتێکی لەم جۆرە ئاراستە دەکەیت بەتایبەت لە ساحەی کوریی□دا ، بێشک بەدەر نابین لە ڕەخنە، خوێندەوەی دروست لە دونیای بەرژەوندی و پێکدانە قێزەونەکاندا دەست گرتنە بە عێراقەوە بە هەموو هەڵبەز و دابەزە سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئابوری□کەیەوە. دەست بردن بۆ جیاگەرا و دەوڵەتی کوردی وەک بینیمان لە مەحەڵ م□ح□□ترە بۆ ئەمڕۆ، هەربۆیە ڕێگە ڕاستەکە دەست گرتنە بە عێراقی دانپێنراوەوە بە هەموو کەمو کوڕییەکانیەوە وەکو دیاریشە ئەم خواستەی ئاماژەم پێدا خەون نیە ئەگەر هوشیاری گەل هاوتا و باڵا بێت ، هاوکات خەونێکی خۆشە کاتێک نەژاد پەرستی و مەزهەب گەرایی دەستیان کردبێتە بینە قاقای گەلەوە وەکو پێشتر هەڵوێستەم لەسەری کرد – ئەرکی هێز و لایەنەکانی دەسەڵات و ئۆپۆزسیۆنە چیتر لەبری خەڵک بیرنەکەوە و بەرژەوندی با□□ای گەل بە کۆی پێکاتەکانەوە لەبەر چاوبگرن و دەست بەرداری بەرژ□وندیە تایبەتیەکانی خۆیان و ووڵاتانی زلهێز و دراوسێکان بن و خەڵکی ووڵایتش وەک ئایکۆنێکی بەقوربانی کراو بەردەوام و هەمیشە سەودای پێوە نەکرێت.